

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Karla Šimky, JUDr. Jaroslava Hubáčka, JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Jana Passera v právní věci žalobce: **R. A.,** zastoupen Mgr. Janem Urbanem, advokátem se sídlem Heyrovského 1178, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 17. 12. 2010, č. j. 29 Az 7/2010 – 34,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna advokáta Mgr. Jana Urbana **se určuje** částkou 2400 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 17. 12. 2010, č. j. 29 Az 7/2010 - 34, zamítl žalobu podanou žalobcem (dále jen „stěžovatel“) proti rozhodnutí ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 19. 3. 2010, č. j. OAM-538/LE-05-K03-2008, kterým byla zamítnuta žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany podle ust. § 12 až § 14b zákona č. 352/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Krajský soud vycházel, stejně jako ministerstvo, ze skutečností uváděných stěžovatelem v průběhu správního řízení, že došlo ke „zneuctění“ jeho sestry arabským mužem žijícím v Damašku a otec stěžovatele přikázal jeho bratrovi, aby tohoto muže zabil a sám zabil stěžovatelovu sestru. Stěžovatel byl

obviněn ze zabití své sestry a na příkaz své rodiny se k tomuto činu doznal, neboť mu jako nezletilému hrozil mírnější trest. Po čtyřměsíčním pobytu ve vazbě byl za tento čin odsouzen ke trestu odnětí svobody na dobu 6 měsíců. Prostřednictvím úplatků byl jeho nástup do vězení opakované odložen. Docházelo rovněž k problémům s pozůstalými po arabském muži, kterého zabil bratr stěžovatele. Dokud byl otec stěžovatele naživu, rodinu před problémy chránil. Po jeho smrti došlo k několika incidentům s cílem zastrašit rodinu stěžovatele. Ta se na nikoho neobrátila, protože by to podle ní nemělo smysl, účinné by nebylo ani přestěhování do jiné části Sýrie. V odůvodnění rozsudku krajský soud shodně jako ministerstvo dospěl k závěru, že nebyly naplněny podmínky ust. § 12 písm. a) zákona o azylu, protože stěžovatel neuvedl žádné relevantní údaje, pro které by bylo možné dovodit, že byl pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod. Ministerstvo podle názoru krajského soudu řádně zdůvodnilo, proč případné jednání a výhrůžky rodiny zabitého muže nelze považovat za azylově relevantní pronásledování podle ust. § 12 písm. a) zákona o azylu a případné obavy z takového jednání plynoucí za azylově relevantní ve smyslu ust. § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť jednalo o pronásledování ze strany soukromých osob. Podle krajského soudu hodnotilo ministerstvo výpověď stěžovatele seriózně. Byl-li stěžovatel zadržen pro podezření ze zabití sestry, kterou, jak tvrdí, zabil jeho otec, a umístěn do vyšetřovací vazby pro mladistvé, stalo se tak s jeho plným vědomím, se souhlasem zákonných zástupců, bez námitek a stížností. Proběhlo řádné soudní jednání s advokátním zastoupením, úřady provedly ohledání místa činu a o vině stěžovatele měly pochybnosti. Ten se k činu doznal po rozhodnutí rodičů, aby se otec stěžovatele vyhnul tvrdšímu trestu. Následek - pobyt ve věznici se špatnými podmínkami – lze přičítat tomuto rozhodnutí. Krajský soud vyslovil souhlas s námitkou ministerstva, že případně alespoň po smrti otce mohl stěžovatel věc řádně osvětlit a opět se zastoupením advokáta se pokusit o zvrácení původního soudního rozhodnutí. Ke stěžovatelově námitce nepatřičných praktik, ke kterým docházelo během jeho pobytu ve vazbě, krajský soud uvedl, že podkladové materiály hodnotí podmínky ve věznicích v zemi původu stěžovatele jako obecně špatné, neodpovídající mezinárodním zdravotním a hygienickým standardům, dochází k vyžadování úplatků a odpírání stravy. Zmiňovány jsou i zhoršené podmínky politických vězňů, kteří mohou být vystavení verbálním i fyzickým útokům. Zákon praktiky mučení a nelidského a ponižujícího zacházení zakazuje a trestní zákoník obsahuje tresty pro pachatele podobných činů. Organizace lidských práv však popisují podobné metody zejména při vynucování přiznání či informací, a to zejména u politických aktivistů. Ve stěžovatelově popisu podmínek ve vězení krajský soud důvodné obavy z pronásledování neshledal a vyjádřil přesvědčení, že tento závěr opodstatňuje i odkaz na čl. 3.11 Informace Ministerstva vnitra Velké Británie ze dne 17. 2. 2009 (dále jen „Informace MV VB“) hodnotící špatné podmínky ve vězeních Sýrie s ohledem na případné porušení čl. 3 Evropské úmluvy lidských práv (dále jen „Úmluva“) a případné naplnění humanitárních podmínek a potřebného využití udělení azylu na těchto základech. Zpráva uvádí, že podmínky pro nepolitické vězně zpravidla mezí stanovených v čl. 3 Úmluvy nedosáhnou, proto i v případech, kdy mohou žadatelé prokázat skutečné riziko uvěznění při návratu do Sýrie, nebude udělení takové ochrany obecně patřičné. Tyto závěry vztáhl krajský soud i na možné naplnění podmínek ust. § 14 a § 14a zákona a azylu a ztotožnil se s ministerstvem i v závěru, že nebyly naplněny ani podmínky ust. § 13 a § 14b zákona o azylu. Byť může být reálné uvěznění stěžovatele, a to jako realizace soudního rozhodnutí, které mu bylo řádně doručeno po provedení řádného soudního procesu, nelze učinit závěr,

že by stěžovateli z tohoto titulu hrozila po návratu do země původu azylově relevantní vážná újma, neboť z podkladové informace takové skutečnosti nevyplývají.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost s odkazem na ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., protože má za to, že se krajský soud řádně nevypořádal s jeho argumentací. Proto je napadený rozsudek v této části nepřezkoumatelný. S námitkami týkajícími se obav z uvěznění a opakovaného mučení se vypořádal v podstatě pouze odkazem na Informace MV VB a na to, že stěžovatel nevyužil možnost zvrátit původní soudní rozhodnutí. Informace MV VB sice uvádí, že podmínky pro nepolitické vězně ve věznicích Sýrie nedosáhnou mezí stanovených v čl. 3 Úmluvy, výslovně však uvádí, že je tomu tak zpravidla. Závěr o překročení mezí čl. 3 Úmluvy tedy není vyloučen. Povinností ministerstva je zkoumat, zda jsou tyto obavy s ohledem na konkrétní okolnosti případu opodstatněné. Nelze užít odkazu na zprávy hodnotící podmínky ve věznicích v Sýrii v obecné rovině, aniž by bylo vypořádáno tvrzení stěžovatele, že již byl ve věznicích vystaven mučení a jinému nelidskému a ponižujícímu zacházení, a to dokonce opakovaně. V odůvodnění napadeného rozsudku se však krajský soud s tímto vůbec nevypořádal. Stěžovatel tvrdil, že byl bit po nohách klínovým řemenem a následně nucen chodit po zemi posypané solí, nepřetržitě po dobu 15 dnů pobýval na samotce o rozměrech 1 x 1 m a byl také mučen elektrickým proudem. Krajský soud se s tím ale nijak nevypořádal. Za nepřezkoumatelnou považuje stěžovatel také tu část odůvodnění, podle které měl věc po smrti svého otce řádně osvětlit a pokusit se o zvrácení původního rozhodnutí. Má za to, že tyto závěry nelze přezkoumat, neboť krajský soud ani ministerstvo neuvádí, z jakých důkazů vychází, pokud tvrdí existenci možnosti stěžovatele dosáhnout přezkoumání rozhodnutí. Krajský soud se nezabýval otázkou, zda právní řád země původu stěžovatele umožňuje přezkoumání pravomocných odsuzujících rozsudků soudů v trestním řízení přesto, že takovou možnost považoval za jeden z důvodů neopodstatněnosti stěžovatelových obav z uvěznění a mučení pro případ návratu do země původu, a potažmo tak za jeden z důvodů pro zamítnutí stěžovatelovy žaloby. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení. Podle jeho názoru je kasační stížnost přijatelná, neboť svým významem podstatně přesahuje jeho vlastní zájmy. Krajský soud nerespektoval judikaturu Nejvyššího správního soudu a nevypořádal se v odůvodnění se všemi námitkami účastníků řízení. Jeho zásadní pochybení mohla mít nepochybně dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, se ve smyslu ust. § 104a s. ř. s. dále zabýval tím, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by totiž tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Kasační stížnost ve věcech azylu může být přijata k věcnému projednání jen tehdy, jestliže přesahuje vlastní zájmy stěžovatele a rozhodování o ní umožní Nejvyššímu správnímu soudu zároveň plnit obecnější sjednocující funkci v systému správního soudnictví. K tomu dochází v případě, že důvodem podání kasační stížnosti je *„(...) natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v*

případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti soudů" (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 41, dostupný na www.nssoud.cz). Takovým případem může být podle citovaného rozsudku také situace, kdy krajský soud nerespektoval ustálenou judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, či hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

V daném případě část stěžovatelem uplatněných stížních důvodů, konkrétně zkoumání azylové relevance situace v syrských věznicích, nebyla dosud řešena judikaturou Nejvyššího správního soudu, a proto je dán důvod přijatelnosti kasační stížnosti.

V obecné rovině je třeba uvést, že rozhodnutí správního orgánu vydané v řízení o udělení mezinárodní ochrany má zásadní dopad do právní sféry jeho adresáta, který je velmi citelný zejména v případě, kdy správní orgán pochybí a nerozpozná rizika hrozící žadateli v jeho zemi původu, což má za následek jeho nucený návrat do země původu. Takové pochybení může mít závažný následek nejen pro žadatelovu právní sféru, nýbrž také pro jeho fyzickou integritu. Vzhledem k tomuto vystupuje více než jinde do popředí povinnost správních orgánů náležitě zjistit skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti (§ 3 zákona č. 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

V dané věci má Nejvyšší správní soud za to, že této své povinnosti ministerstvo dostálo. Přestože shledalo nesrovnalosti ve výpovědích stěžovatele, dospělo k závěru, že se nejedná o úmyslnou snahu klamat. Akceptovalo především věk stěžovatele v době jím popisovaných událostí a také skutečnost, že některé informace byly stěžovateli známy pouze z doslechu. Upřednostnilo tu z variant příběhu, která je pro stěžovatele příznivější, resp. se přiklonilo k tvrzením, kterými stěžovatel předchozí rozpory korigoval. Skutkový stav tedy není sporný a stěžovatel rozporuje pouze jeho právní hodnocení.

Stěžovatel namítá, že výkon trestu ve vězení v jeho případě představuje nebezpečí hrozby vážné újmy, neboť naplňuje znaky mučení ve smyslu čl. 3 Úmluvy, a proto se domnívá, že mu svědčí důvody pro udělení doplňkové ochrany podle ust. § 14a zákona o azylu.

Doplňková mezinárodní ochrana je ochranou subsidiární, kterou je možné zvažovat teprve po zjištění, že stěžovatel není uprchlíkem a nesplňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany podle ust. § 12 zákona o azylu. Podle tohoto ustanovení se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je

osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Stěžovatel netvrdil, že by se v zemi původu jakkoliv politicky angažoval, a ani, že by zastával určité politické názory. Rovněž netvrdil, že by byl pronásledován z důvodu rasy, náboženských nebo národnostních důvodů či příslušnosti k sociální skupině. Pronásledování ze strany pozůstalých muže zabitého bratrem stěžovatele ministerstvo vyhodnotilo jako pronásledování soukromými osobami, při kterém se stěžovatel neobrátil s žádostí o ochranu na státní orgány ani nevyužil ochranu v domě svých strýců a dospělo k závěru, že nejsou naplněny podmínky pro udělení mezinárodní ochrany podle ust. § 12 zákona o azylu. S tímto závěrem se ztotožnil i krajský soud a stěžovatel tento závěr v kasační stížnosti nezpochybňuje. Proto se Nejvyšší správní soud v rámci stížních námitek zabýval pouze tím, zda jsou v případě stěžovatele dány důvody pro udělení doplňkové ochrany podle ust. § 14a zákona o azylu.

Informace MV VB uvádí v čl. 3.11.7, že *„(z)atímco podmínky ve věznicích v Sýrii jsou špatné, přičemž obzvláštní problém představuje přeplněnost a absence lékařských zařízení, podmínky pro běžné, nepolitické vězně pravděpodobně nedosáhnou meze stanovené článkem 3. Proto i v případech, kdy mohou žadatelé prokázat skutečné riziko uvěznění při návratu do Sýrie, nebude udělení humanitární ochrany obecně patřičné. Měly by však být posouzeny individuální faktory každého případu, aby se zjistilo, zda by uvěznění daného jedince za daných konkrétních okolností nezpůsobilo, že by byl vystaven zacházení, které je v rozporu s článkem 3, přičemž relevantními faktory jsou pravděpodobná doba věznění, pravděpodobný typ vězeňského zařízení a věk a zdravotní stav dotyčného jedince, Pokud v individuálním případě dosáhne potenciální zacházení meze stanovené v článku 3, bude udělení humanitární ochrany patřičné.“* Jednání s politickými vězni je dále popsáno jako kruté a pravděpodobně naplňující podmínky dosažení mezí stanovených v čl. 3 Úmluvy. Zmiňována je rovněž praxe vyžadování úplatků od rodinných příslušníků, odpírání potravy v přeplněných věznicích, nedostatečná zdravotní péče, držení nezletilých osob v zařízeních pro dospělé. Tyto informace potvrzuje Zpráva ministerstva zahraničí USA za rok 2007 (Informace MV VB odkazují na závěry Zprávy ministerstva zahraničí USA za rok 2008), Výroční zpráva Human Rights Watch 2009 rovněž upozorňuje na mučení politických vězňů, zmiňuje se i o vzpouře vězňů ve věznici v Sednaye, při které bylo údajně zabito mnoho vězňů a členů vězeňské služby. Výroční zpráva Amnesty International 2009 uvádí případ svévolného zadržování a údajného mučení M. H., politického vězně, a dále případy svévolného věznění osob v izolaci, které se údajně podílely na teroristických činech nebo byly ve vztahu s osobami podezřelými z této činnosti. Zmiňuje mučení zadržovaných a používání vynucených výpovědí jako důkazů před soudem. Všechny tyto zprávy jsou součástí správního spisu.

V žádosti o udělení mezinárodní ochrany stěžovatel na otázku kdy a z jakého důvodu opustil svou vlast odpověděl, že si *„odseděl“* 4 měsíce a byl odsouzen na dalších 6 měsíců. Dále uvedl, že *„Otec ale uplatil úřady, aby se trest odložil, takže jsem už k trestu nenastoupil. Jednou, když jsme šli se sestrami do školy, nějací lidé nám hrozili zbraněmi. Otec říkal, že to asi byli lidé z rodiny toho zabitého. Po otcově smrti nám ti lidé vyhrožovali kvůli pomstě.“* Na otázku, čeho se obává v případě návratu do vlasti, stěžovatel řekl, že má strach, že ho zabije rodina zabitého A. Y. I. Na zvláštním listu připojeném k žádosti uvedl: *„Žádám svobodu, kvůli kruté zacházení ze strany Abbass.“* Do protokolu ze dne 22. 1. 2009 o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany stěžovatel uvedl, že se zemi původu

rozhodl opustit kvůli nepřátelům své rodiny, cítil se jako pták v kleci, nemohl opustit domov, přestal chodit do školy, nemohl chodit ven za kamarády. Žil jen ve strachu, domov nemohl opustit ani v noci. K poměrům ve věznici uvedl: *„Ve věznici mě mučili, vázali mě na kříž a mučili mě. 15 dní jsem byl v nějaké místnosti sám a na den jsem měl jednu suchou placku chleba. Pak ten ředitel té věznice, dali mne do pneumatiky a mučili mě elektrickým proudem, bez důvodu, pak jsem skončil u soudu, byl jsem obviněn ze zabití toho chlapa, basa, řekl jsem soudci, že mne ředitel věznice bez důvodu mučil a on mi řekl, že kdybych nic neudělal, nemučil by mne.“* Dále uvedl, že byl mučen ve vězení v Gueranu, v Hasace, kde je přímo oddělení pro nezletilé. Byl umístěn ve velké místnosti spolu s dalšími 50 – 60 lidmi. Ráno museli vězni svoji celu čistit a po návratu ze dvora sedět na posteli a nehýbat se. Na příkaz museli ležet v posteli a neotvírat oči. Za porušení příkazu následovalo bití klínovým řemenem od auta po nohách a chození po posolené zemi. Stěžovatel přemýšlel zda má *„policajta“* žalovat, ale byl přesvědčen, že je to zbytečné. Nohy stěžovateli a jeho spoluvězňům ošetřil lékař. Na samotku byl stěžovatel umístěn poté, co odmítl platit peníze vězni, který měl na starosti celu. Ten řekl veliteli smyšlené obvinění, že stěžovatel v místnosti kouří, a trestem byl pobyt na samotce. Poté, co byl stěžovatel propuštěn z vazby, obdržel čtyřikrát nebo pětkrát výzvu k nástupu do vězení k výkonu trestu za zabití své sestry, ale jeho bratr vždy poslal úplatek těm, kteří výzvy posílali. Do protokolu ze dne 16. 3. 2010 o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany stěžovatel dále uvedl, že za zabití Araba (A. Y. I.) *„(b)ratr seděl jeden rok ve vězení. Kdybych si to odseděl, tak bych měl před úřady pokoj, ale stále by mne pronásledovala pomsta té rodiny toho Araba.“* Stěžovatel rovněž uvedl, že v případě návratu do země původu se bojí smrti a pak vězení, protože tam jistě bude muset nastoupit. V Sýrii se dá jít do vězení za maličkost. Obává se *„nepřítele, tedy té rodiny, ale i syrských úřadů.“*

Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, dostupný na www.nssoud.cz *„(p)okud lze z dostupných informací o zemi původu dovodit, že v obecné rovině funkční systém právní ochrany není v praxi s to pro určitou specifickou skupinu (či jednotlivce) účinnou ochranu zajistit, nelze takový právní systém považovat za dostatečný, i kdyby pro většinu populace jinak dostatečný byl. (...) pokud je žadatel o mezinárodní ochranu „vyčleněn“ (tj. zastává v hierarchii azylově relevantní skupiny významné postavení; viz výše), nelze vždy zavedení obecně účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo způsobení vážné újmy považovat za „přiměřený krok“ k zabránění pronásledování nebo působení vážné újmy ve smyslu čl. 7 odst. 2 kvalifikační směrnice; poskytovatelé ochrany uvedení v čl. 7 odst. 1 téže směrnice musí v odůvodněných případech poskytnout ochranu zaměřenou specificky na danou skupinu či jednotlivce, tj. podniknout dodatečné specificky zaměřené či ve výjimečných případech i individuální kroky nad rámec zavedení obecně účinného právního systému“*. Tyto závěry lze aplikovat i na případ stěžovatele ve vztahu k podmínkám ve vězení v zemi jeho původu. Z výše uvedených podkladů, které mělo ministerstvo k dispozici, je zřejmé, že v Sýrii jsou podmínky ve vězení obecně špatné a systematicky dochází k mučení určitých skupin obyvatel, konkrétně politických vězňů a příslušníků kurdské menšiny. U těchto osob lze předpokládat, že při jejich pobytu ve vězení s nimi bude zacházeno způsobem porušujícím čl. 3 Úmluvy. Nelze však usoudit na to, že by bez dalšího bylo možno pobyt ve věznicích v Sýrii kvalifikovat jako mučení nebo nelidské či ponižující zacházení ve smyslu čl. 3 Úmluvy (srov. s argumentací v judikatuře k jiným státům, např. v rozsudcích Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2009, č. j. 2 Azs 47/2009 – 63,

www.nssoud.cz, k podmínkám ve vězení v Ugandě, ze dne 31. 8. 2005, č. j. č. j. 4 Azs 406/2004 – 14, www.nssoud.cz, ohledně situace v Čínské lidové republice, případně ze dne 12. 3. 2007, č. j. 4 Azs 169/2006 – 51, www.nssoud.cz ohledně situace v Kamerunu). V situaci, kdy jsou věznice přeplněné a zdravotní péče nedostatečná, lze v určité míře logicky předpokládat výskyt vybočujících a protiprávních jednání, která představují mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání. Stěžovateli je proto možné přisvědčit v tom, že pro případ jeho návratu do země původu a jeho následném uvěznění není vyloučeno jednání vůči jeho osobě, které překračuje meze čl. 3 Úmluvy, neboť jeho zkušenosti z pobytu ve vazbě ukazují, že k takovému jednání dochází. V tomto směru je nutné zabývat se tím, zda se jedná o skutečné nebezpečí vážné újmy podle ust. § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu.

Při posuzování skutečného nebezpečí vážné újmy vychází Nejvyšší správní soud z toho, že zacházení se stěžovatelem musí v souladu s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva dosáhnout dostatečného stupně intenzity, aby mohlo být považováno za mučení, nelidské či ponižující zacházení. Pro zkoumání důvodnosti obav, že cizinec utrpí závažnou újmu aplikuje Nejvyšší správní soud test „reálného nebezpečí“. V rozsudku ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 – 82, www.nssoud.cz, konstatoval, že *„povinnost nevystavit žadatele o azyl mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu* (...) *je dána, pokud hrozí „reálné nebezpečí“, že bude takovému zacházení vystaven.“* V odůvodnění tohoto rozsudku Nejvyšší správní soud své úvahy rozvedl v tomto směru, že *„reálným nebezpečím“ (srov. rovněž § 14a odst. 1 zákona o azylu, jež užívá ve stejném významu slovní spojení „skutečné nebezpečí“) nutno rozumět, že ve významném procentu případů obdobných situaci stěžovatele dojde k nežádoucímu následku, takže stěžovatel má dobré důvody se domnívat, že takovýto následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho“.* Přesto, že test „reálného nebezpečí“ je vůči stěžovateli přísnější než test „přiměřené pravděpodobnosti“ [ten se použije pro zkoumání „odůvodněnosti strachu z pronásledování“ podle § 12 písm. b) zákona o azylu], i tak nedosahuje intenzity trestního standardu „nade vší pochybnost“. V tomto ohledu nutno poukázat především na úvahy o „real risk“ (reálném riziku) nelidského a ponižujícího zacházení vyslovené Evropským soudem pro lidská práva ve věci Vilvarajah a další proti Spojenému království v rozsudku ze dne 30. 10. 1990 (žádosti č. 13163/87, 13164/87, 13165/87, 13147/87 a 13148/87), zejm. na jeho bod 103. Tento rozsudek ve svých úvahách navazuje na předchozí rozsudek téhož soudu ve věci Cruz Varas a další proti Švédsku ze dne 20. 3. 1991 (žádost č. 15576/89), zejména na jeho body 69 a 70. Důvodnost obav se s ohledem na závěry výše uvedených rozhodnutí odvíjí od toho, zda jsou dány závažné důvody domnívat se (*„where substantial grounds have been shown for believing“*), že cizinec bude v případě návratu do země původu čelit reálnému riziku mučení, nelidského či ponižujícího zacházení. Důkazní standard „reálného nebezpečí“ se blíží důkaznímu standardu užívanému v zemích common law v civilních věcech („vyšší pravděpodobnost že ano, než že ne“ [balance of probabilities]) daleko více než důkazní standard „přiměřené pravděpodobnosti“.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že zpráva o situaci v zemi původu, ze které vyplývá, že podmínky pro běžné, nepolitické, vězně pravděpodobně nedosáhnou meze stanovené v čl. 3 Úmluvy, je dostačující pro úsudek o tom, že žadateli o udělení mezinárodní ochrany nehrozí „reálné nebezpečí“, že bude takovému zacházení vystaven, pokud neexistují skutečnosti, které tento závěr vyvracejí. V případě, že je obecně standard

ve věznicích země původu na nižší úrovni, nelze po správním orgánu požadovat, aby zcela vyvrátil možnost, že k excesivnímu jednání v rozporu s čl. 3 Úmluvy dojde, případně si opatřil takové informační podklady, které takový závěr potvrzují. Reálnost nebezpečí je totiž otázkou pravděpodobnosti, nikoliv jistoty. V případě stěžovatele sice došlo během jeho pobytu ve vazbě k jednání, které případně mohlo – posuzováno samo o sobě – splňovat znaky mučení či ponižujícího jednání, bylo-li vskutku dostatečně intenzívní. Nelze v něm však, vzhledem k jeho povaze, spatřovat přiměřeně pravděpodobnou příčinu podobného jednání, ke kterému by mohlo dojít v budoucnu během výkonu trestu za zabití sestry, k němuž má stěžovatel nastoupit. Stěžovatel není příslušníkem ani jedné ze skupin, které lze považovat za azylově relevantní (političtí vězni, aktivní příslušníci kurdské menšiny), netvrdí ani jiné důvody, proč by s ním mělo být ve vězení zacházeno odlišným způsobem než s ostatními nepolitickými vězni. Jednání, kterému byl vystaven ve vazbě, nese znaky excesivního trestání za provinění v rámci vnitřního řádu věznice. Stěžovatel nebyl trestán za to, kým je nebo k jaké skupině osob patří, nýbrž za své jednání ve vězení, byť domnělé po falešném obvinění. Pro případný výkon trestu není stěžovatel stigmatizován a jeho pozice je srovnatelná s ostatními „běžnými“ vězni, a z této perspektivy musí být hodnocena oprávněnost obav, že by mu v případě návratu do země původu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy.

Z informací uvedených ve výše citovaných podkladových materiálech ani z výpovědí stěžovatele nelze dovodit, že ve významném procentu případů obdobných situaci stěžovatele dojde k nežádoucímu následku v podobě překročení meze čl. 3 Úmluvy. Stěžovateli tedy nesvědčí dobré důvody se domnívat, že takový následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že ministerstvo nepochybilo, když dospělo k závěru, že výkon trestu ve vězení v případě stěžovatele nepředstavuje nebezpečí hrozby vážné újmy. Krajský soud se pak v odůvodnění svého rozhodnutí správně ztotožnil se závěry ministerstva. Proto námitka stěžovatele není v tomto směru důvodná.

Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou ani další stížní námitku ohledně údajné nepřezkoumatelnosti části odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu, podle které měl věc po úmrtí svého otce řádně osvětlit a pokusit se o zvrácení původního rozhodnutí. Přestože tomuto závěru nesvědčí skutková zjištění, úvaha ministerstva i krajského soudu je v tomto směru nadbytečná a taková vada řízení nemohla mít vliv na zákonnost napadeného rozsudku. V daném případě jsou všechna ostatní skutková zjištění, učiněná zákonným způsobem, již sama o sobě dostačující pro posouzení věci, neboť pokud ministerstvo, a shodně krajský soud, dospělo k závěru, že pobyt ve věznici nepředstavuje pro stěžovatele nebezpečí hrozby vážné újmy, jdou úvahy o tom, zda se může výkonu trestu vyhnout či nikoliv, nad rámec nutného. Důvodnost kasační stížnosti může spočívat v nepřezkoumatelnosti spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí krajského soudu, jen mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Ze všech výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.) bez jednání postupem podle ust. § 109 odst. 1 s. ř. s., podle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 věty první za použití § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

Stěžovateli byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven advokát a podle ust. § 35 odst. 8 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Podle ust. § 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, náleží advokátovi za jeden úkon právní služby (sepsání kasační stížnosti) odměna ve výši 2100 Kč a podle ust. § 13 odst. 3 citované vyhlášky náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč, celkem 2400 Kč. Advokát dále požadoval odměnu za převzetí věci a přípravu zastoupení. Podle ust. § 11 odst. 1 písm. a) citované vyhlášky náleží odměna za převzetí a přípravu zastoupení, je-li právní služba poskytována na základě smlouvy, zatímco je-li klientovi zástupce ustanoven, náleží podle písm. b) citovaného ustanovení odměna jen tehdy, byla-li uskutečněna první porada s klientem. Není-li tomu tak, není úkonem právní služby pouhé převzetí usnesení soudu o ustanovení zástupcem. Z obsahu spisu však není zřejmé, že by se porada s klientem po ustanovení uskutečnila, proto mu odměna nenáleží.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. srpna 2011

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu